

Leader-ryhmät

OHJE LEADER-RYHMILLE SIIRTYMÄKAUDEN RAHOITUKSEN HAKEMISESTA

1 Tausta

Suomessa toimii ohjelmakaudella 2014–2020 54 Leader-ryhmää maaseutuohjelman rahoituksella. Maa- ja metsätalousministeriö teki 21.1.2015 päätöksen Leader-ryhmien valinnasta ja paikallisten maaseudun kehittämissstrategioiden suuntaa antavasta rahoituksesta maaseutuohjelmassa 2014–2020 (922/441/2014).

Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto (nykyisin Ruokavirasto) ja jokainen ohjelmakaudelle 2014–2020 valittu Leader-ryhmä solmivat 7.4.2015 sopimuksen paikallisen kehittämissstrategian toteuttamista koskevista ehdoista ja muista Leader-toiminnassa huomioon otettavista seikoista. Sopimuksissa on todettu muun muassa Leader-ryhmän toiminta-alue. Sopimus on voimassa 31.12.2023 saakka.

2 Siirtymäkausi

EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa uudistetaan rahoituskaudelle 2021–2027 (nk. CAP-uudistus). Uudistusta koskevien Euroopan komission ehdotusten käsittely on kesken EU:n neuvostossa ja Euroopan parlamentissa. Käsittely on vienyt ja vie edelleen aikaa, minkä vuoksi komissio antoi lokakuussa 2019 siirtymäkaudelle asetusehdotukset (COM(2019) 580 final ja COM(2019) 581 final). Siirtymäkauden asetusehdotusten käsittely on kesken tämän ohjeen kirjoittamisen aikaan. Toinen ehdotuksista on varsinainen siirtymäkauden asetusta, jossa määritellään siirtymäkauden kesto ja sisältö. Komission ehdotuksessa siirtymäkauden pituus olisi yksi vuosi, mutta on mahdollista, että siirtymäkauden pituudeksi tulee kaksi vuotta. Tällöin EU:n uusi rahoituskausi alkaisi 1.1.2023.

Siirtymäkaudella nykyiset Leader-ryhmät jatkaisivat nykyisellä toiminta-alueellaan, toteuttaen nykyistä strategiaansa nykyisillä maaseutuohjelman toimenpiteillä ja nykyisillä säännöillä, mutta uusilla siirtymäkauden rahoilla.

Tarkoituksena on, että Leader-ryhmät saisivat siirtymäkauden rahoituksen käyttöön vuonna 2021. Siirtymäkauden säädöksillä ja rahoituksella varmistettaisiin sujuva siirtymä EU:n rahoituskausien välillä. Siirtymäkauden rahoitus otetaan tulevan kauden CAP-suunnitelman rahoituksesta. Suomen saama siirtymäkauden rahoituksen määrä ei ole vielä tiedossa ja se selviää aikaisintaan syksyllä 2020.

3 Rahoituskauden 2014–2020 valtuudet ja siirtyminen siirtymäkauden valtuuksien käyttöön

Leader-ryhmillä ja ELY-keskuksilla on vaihteleva määrä rahoituskauden 2014–2020 valtuuksia sitomatta. Lisäksi Leader-ryhmille ja ELY-keskuksille voi olla tulossa uudelleen sidottavaksi vapautuvia valtuuksia. Vapautuvia valtuuksia syntyy, mikäli hanke toteutuu suunniteltua pienemmällä rahoituksella tai hanke peruuntuu. 30.6.2020 mennessä vapautuneet valtuudet on tarkoitus jakaa uudelleen Leader-ryhmien ja ELY-keskusten käyttöön. Tämä edellyttää uudelleen budjetointia lisätalousarvion kautta. Mikäli lisätalousarvio hyväksytään, vapautuneet valtuudet tulisivat Leader-ryhmien käyttöön aikaisintaan loppuvuodesta 2020.

Alustavan suunnitelman mukaan kaikki rahoituskauden 2014–2020 rahoituskehuksesta ja valtuuksista rahoitettavat hankkeet tulisi olla ELY-keskusten tukipäätöksillä sidottu 31.3.2021 mennessä. Toisin sanoen kaikki nyt vielä sitomatta olevat valtuudet, mahdolliset uudelleen budjetoinnin kautta käyttöön tulevat vapautuvat valtuudet sekä mahdolliset vuodelta 2020 vuodelle 2021 siirtyvät käyttämättömät valtuudet tulisi alustavan suunnitelman mukaan sitoa tukipäätöksiin maaliskuun loppuun 2021 mennessä. On tärkeää, että kaikki rahoituskauden 2014–2020 valtuudet sidotaan tukipäätöksiin määräpäivään mennessä, sillä muuten ne menetetään, eikä niitä saada enää uudelleen käyttöön.

Maaliskuun 2021 jälkeen ELY-keskusten ja Leader-ryhmien käyttöön tulisivat siirtymäkauden valtuudet vuodelle 2021. Siirtymäkauden valtuudet tulisi sitoa siirtymäkauden loppuun mennessä. Ruokavirasto ohjeistaa myöhemmin siirtymäkauden päättymisen lähestyessä maaseutuohjelman 2014–2020 sulkemisen tarkemmista päivämääristä.

On tärkeää, että Leader-ryhmät käyttävät siirtymäkauden varat paikallisen strategian tavoitteita toteuttaviin, vaikuttaviin hankkeisiin täysimääräisesti. Mikäli siirtymäkauden rahoitusta jäisi käyttämättä, sitä ei voitaisi siirtää uuden rahoituskauden CAP-suunnitelman toteuttamiseen, vaan käyttämättä jäävät varat menetettäisiin.

4 Siirtymäkauden rahoituksen hakeminen ja hakemusten käsittely

Nykyisten Leader-ryhmien tulee hakea siirtymäkauden rahoituskehystä maa- ja metsätalousministeriöltä. Siirtymäkaudella käytettävissä oleva rahamäärä ei ole vielä tiedossa EU-ratkaisujen puuttumisen takia, kuten edellä on selostettu. Leader-ryhmien tulee hakea rahoitusta oman alueensa tarpeen mukaan. On erittäin tärkeää, että Leader-ryhmät arvioivat tarpeen realistisesti, sillä siirtymäkauden varat on sidottava tukipäätöksiin siirtymäkauden loppuun mennessä.

Leader-ryhmän tulee toimittaa hakemus 30.10.2020 mennessä maa- ja metsätalousministeriön kirjaamoon kirjaamo@mmm.fi. Ministeriö toimittaa hakulomakkeen ryhmille alkusyksystä 2020. Hakemuksessa tulee ilmetä ainakin seuraavat tiedot:

- Paljonko ryhmä hakee siirtymäkauden rahoitusta vuodelle 2021, eroteltuna yritys- ja hanke- rahoituksen osuus ja toimintarahan osuus (julkinen rahoitus yhteensä, josta EU 42 %, valtio 38 % ja kunta 20 %).
- Paljonko ryhmä hakee siirtymäkauden rahoitusta vuodelle 2022, eroteltuna yritys- ja hanke- rahoituksen osuus ja toimintarahan osuus (julkinen rahoitus yhteensä, josta EU 42 %, valtio 38 % ja kunta 20 %). Mikäli siirtymäkausi olisi vain yhden vuoden mittainen, ei tätä hakemuksen osiota huomioida.
- Tiiviit perustelut haetulle rahasummalle: miten rahoitus aiotaan käyttää paikallisen strategian 2014–2020 toteuttamiseen ja miten varmistetaan koko haetun rahoituksen käyttö siirtymäkauden aikana.
- Liitteenä kuntarahasitoumukset, joilla alueen kunnat sitoutuvat rahoittamaan 20 % Leader-ryhmän julkisesta rahoituskehuksesta.
- Paljonko Leader-ryhmällä on valtuuksia sitomatta Leader-ryhmän hallituksen päätöksin hakemuksen jättämisen hetkellä (julkinen rahoitus yhteensä, josta EU 42 %, valtio 38 % ja kunta 20%).
- Paljonko Hyrrässä on vireillä ja Leader-ryhmän hallituksen käsittelyä tai ELY-keskuksen tukipäätöstä odottavia hankkeita ja paljonko niihin tulisi sidottua rahoitusta (julkinen rahoitus yhteensä, josta EU 42 %, valtio 38 % ja kunta 20%).

Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto asettaa valmisteluryhmän, joka käsittelee hakemukset ja valmistelee ministeriölle ehdotuksen Leader-ryhmien siirtymäkauden rahoituskehystä.

5 Kuntarahasitoumukset

Siirtymäkauden rahoituksen myöntämisen edellytyksenä on, että ryhmällä on hakemaansa rahanäärää vastaavat uudet kuntarahasitoumukset, joilla alueen kunnat sitoutuvat rahoittamaan 20 prosenttia ryhmän hakemasta suuntaa antavasta julkisen rahoituksen rahoituskehystä. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman 2014–2020 mukaisesti kuntien tulee sitoutua rahoitukseen vuosittaisen kerta-suoritusperiaatteen mukaisesti. Tällä tarkoitetaan sitä, että kunta ei voi kohdentaa rahoitusosuuttaan hankekohtaisesti tai asettaa rahoitukselle muita ehtoja. Leader-ryhmän hallitus tekee päätökset rahoitettavista hankkeista (tarkoituksenmukaisuusharkinta).

Halutessaan ja mikäli se on samassa aikataulussa mahdollista, voi Leader-ryhmä neuvotella ja toimittaa yhtä aikaa sekä siirtymäkautta, että tulevaa rahoituskautta koskevat kuntarahasitoumukset. Sitoumukset tulee toimittaa siirtymäkauden rahoitushakemuksen liitteenä 30.10.2020 mennessä. Tarvittaessa ryhmä voi pyytää lisää aikaa kuntarahasitoumusten toimittamiseen 31.12.2020 mennessä.

6 Toimintaraha

Leader-ryhmä voi hakea siirtymäkaudelle toimintarahaan uutta rahoituskehystä tarpeensa mukaan, tämän ohjekirjeen mukaisesti. Leader-ryhmän tulee pystyä hoitamaan toimintarahalla rahoituskauden 2014–2020 ja siirtymäkauden tehtävät n+3-säännön mukaisesti. Rahoituskauden 2014–2020 ja siirtymäkauden toimintarahahankkeet pidetään erillään toisistaan. Rahoituskauden 2014–2020 toimintaraha tulee sitoa 31.3.2021 mennessä. Leader-ryhmä voi hakea siirtymäkaudelle saamastaan toimintarahan rahoituskehystä ja siirtymäkauden toimintarahan myöntövaltuudesta uutta toimintarahahanketta sen jälkeen, kun ministeriö on jakanut siirtymäkauden valtuudet käyttöön. Ruokavirasto ohjeistaa tarkemmin siirtymäkauden toimintarahahan käytöstä.

7 Tuleva rahoituskausi

Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt tulevan rahoituskauden Leader-ryhmien haun ensimmäisen vaiheen 6.4.2020. Ministeriö voi hyväksyä uuden rahoituskauden Leader -ryhmät virallisesti tulevaa rahoituskautta koskevan lainsäädännön tultua voimaan ja komission hyväksytyä Suomen CAP-suunnitelman. Uuden rahoituskauden Leader-ryhmät aloittavat toimintansa siirtymäkauden jälkeen. Leader-ryhmien hyväksymisen edellytyksenä on muun muassa, että ne täyttävät tulevan rahoituskauden EU-lainsäädännössä ja kansallisessa lainsäädännössä asetetut vaatimukset.

Lisätietoja:

Erityisasiantuntija Laura Jänis, puh. 0295 162 090, laura.janis@mmm.fi
Neuvotteleva virkamies Leena Anttila, puh. 0295 162 240, leena.anttila@mmm.fi
Neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, puh. 0295 162 264, sanna.sihvola@mmm.fi.

Allekirjoitukset

Osastopäällikön sijaisena, maatalousneuvos

Taina Vesanto

Erityisasiantuntija

Laura Jänis

Jakelu

Leader-ryhmät

Tiedoksi

ELY-keskukset
Ruokavirasto